

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 "
Negyedévre — — — — — 2 "
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Hol legyen a nemzeti fogadalmi templom?

Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

A Közművelődés utolsó előtti számában „Marosmenti” egészen a bpesti és esztergomi hatóságok álláspontjára helyezkedve, kényelmi és takarékosági szempontokból vezérelve, helyesnek találja, ha a nemzet vallásos érzületének symbolumát eldugják valahová a pesti oldal háztengerébe. Hát ez az, ami engen és azt hiszem a fogadalmi templom felépítésére adakozó közönséget kellemetlenül érint. Utóvégre, ha pesti plebánia is lesz a fogadalmi templomból, mi a jó Isten dicsőségére adtuk és adjuk ezután is filléreinket; ezt a célt a pesti plebániák is ép úgy szolgálják, akár csak a Gellérthegy ormán égbenyülő fehér márvány bazilika.

Hanem azt mégis szeretnők, ha ennél a gyönyörű és a magyar nemzet ezredéves történetéhez igazán méltó eszme megvalósításánál kényelmi szempontok figyelembe nem vétetnének.

Hiszen a kényelmi szempontok juttaták oda nemzetünket, hogy a háboru előtt férfi látogatója alig volt templomainknak. Most ugyan egy kisé javult a helyzet, de ezt a kényelmetlenségi szempont — a há-

boru okozta. A kényelem kérdése vitte a nemzetnek apraját, nagyját a kávéházakba, a színházakba, a mulatókba. Ott kényelmesen csak parancsolni kellett és meg volt minden élvezet. A kényelmi szempont nevelte be nemzetünkbe az oktalan nagylelkűséget. Nagylelkűek volnunk mindenkivel szemben, aki kényelmünkről, élvezetünkről gondoskodott. Koronás borralát adtunk a pincérnek, ki kabátunkat felvenni segített, öt-tíz koronákat a kalauznak, ki nekünk külön fülkét nyitott; 10—20 koronákat ragasztottunk a cigány homlokára, ki ezen kívül kihegedülte zsebünköb a másik 20 K-át is; csupán csak a jó Istennel szemben nem voltunk nagylelkűek, mert hogy Tőle csak kényelmetlen parancsol terhet nyertük. Azért nemzetünk boldogságára kérek minden józanul gondolkozó honpolgárt és nemzetét szerető magyart, hogy ne állandósítsuk, ne erősítsük még inkább a kényelem-szeretetet a nemzetben, mert „a nemzetek nem halnak meg” ugyan, de szolgátságba süllyedhetnek. Ennek pedig legegyszerűsebb útja a kényelem-szeretet.

Készséggel elismerem, hogy a fájós lábuk is szeretnék hódolatukat néha-néha a fogadalmi templomban bemutatni. Sőt még azt is hozzá teszem, hogy a háboru rokkant hősei, csonka áldozatai igen nagy számmal vannak már is — sajnos — számuk még egyre nő; ők szintén igen szí-

vesen mennének a nemzet emelte templomba, de az messze lévén — nem tehetik.

Azért ők sem lesznek kizárva a nemzet templomából. Ha nem is mehetnek minden nap — nem is kíváncznak — elég, ha nevezetesebb győzelmeink, vagy súlyosabb vereségeink évforduló napjain összegyűlnek valahol a Gellérthegy tövében, onnan aztán a háboruban megégett, de magyar vitézséggel megvédett és magyar vérről áztatott nemzeti színű lobogó alatt vonulnak fel a rokkant hősök a fogadalmi templomba, hogy hálát adjanak a Mindenhatónak és elhullott bajtársaikért imádkozzanak. Azután pedig a templomot az egészségeseknek építik: a betegeket az egyház nem zárja ki ugyan a templomból, de nem is kötelezi a templomba járásra.

A budapesti templominségen akkor is segítünk, ha a fogadalmi templomot a Gellérthegy tetejére építjük. Sőt a budapesti plebániák számát is gyarapíthatjuk; hiszen sehol sincs megírva, hogy a Gellérthegy tetején nem szabad plebániát létesíteni. Ugyis a magyar katolikusoknak már évszázados baja, hogy mindentűnnek elkéne, akárcsak Ausztria. A helyett, hogy idejekorán gondoskodnánk megfelelő telekéről, hát ölbe dugott kézzel nézzük, amíg beépül minden telek, azután nekilátunk, megveszünk egy házastelket (ezerszeres áron) lehordatjuk a ráépített házat (szintén

A gyulafehérvári gimnázium 1776-ban.

Dr. Temesváry János.

Legutóbbi levéltári kutatásaim közben a gyulafehérvári gimnázium: átmeneti korszakára vonatkozó fontos egykoru hivatalos iratra bukkantam, amely a gyulafehérvári gimnázium akkori viszonyairól oly tiszta képet nyújt, hogy abból a gimnázium akkori állapotát teljesen megismerhetjük.

Ez a Jakab András gyulafehérvári gimnáziumi tanár és linevelő intézeti igazgató tollából eredő, latin nyelven szerkesztett s gróf Kollonits László erdélyi püspök-höz intézett ép oly fontos, mint érdekes irat szabad magyar fordításban így hangzik: Nagyméltóságú és Főtisztelendő Gróf Püspök Úr!

Legkégyelmesebb Uram és Pátronusom! Nagyméltóságodnak legmagasabb parancsa és leirata értelmében a gyulafehérvári gimnázium állapotára és viszonyaira

nézte a következőkben vagyok bátor hivatalos jelentésemet megtehetni:

Tanintézetünknek nincsen igazgatója; mindössze a helybeli plebános gyakorol intézetünk felett némi felügyeletet.

Eltéktelve az abc elemeitől gimnáziumunk a mondattanig bezárólag az összes tantárgyak előadását felöleli.

A mi a tanári testületet illeti, az két tanerőből áll. Egyikre a nyelvtan s az azzal kapcsolatos mondatn tanítása van bízva, a másikra pedig mindazok az összes többi tantárgyak, amelyek csak egy rendes középiskola keretéhez tartoznak. Az előbbi alulírott Jakab András, egyházmegyei világi pap, 37 éves, a ki már e tanintézetnél 4 év óta van alkalmazásban. Évi fizetése Ő Felsége legmagasabb rendelete alapján 350 rhénes forintra rugna, tényleg azonban 1775. július 1-től csak 300 rhénes forintot kap. Az utóbbi pedig Gabri József, 32 éves, nőtlen világi, a ki évi 180 rhénes forint fizetéssel e gimnáziumnál már 9 év óta működik.

Áttérve a tankönyvekre, a latinból Alvári Emmánuel könyveit használjuk a történelem tanítására nézve, amelyre ép úgy mint a mennyiségtanra nagy súlyt fektetünk, oly apróbb kézikönyveket vettünk be, hogy azokból a növendékek az előkészítő osztályban a bibliai történetet, a legelső nyelvtani osztályban a négy monarchia, a középsőben a római császárok, a felsőben pedig a többi országok és tartományok rövid történetét kellően elsajátíthatassák.

Az egyes osztályokban a növendékek így oszlanak meg:

Syntaxista	5
Grammatista	9
Principista	13
Maior parvista	10
Minor parvista	14
Coniugatista	10
Declinista	6
Összesen	67

Hetenkint két nap intézetünkben az előadás szünetel s évenként egyszer a ta-

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

oktalanul drága pénzért) és azután hozzáfogunk az építéshez. Ha akár a pesti, akár a budai oldalon fog felépülni a fogadalmi templom, annak az építési költsége semmivel sem lesz kisebb, mint a Gellérthegyen, az anyagszállításának többlet költségét pedig tisztelesen megkapjuk a telek vásárlásánál, mivel a Gellérthegyen a város most sokkal olcsóbbak, mint lent a város bármely pontján.

Végül a fogadalmi templom felépítéséig a Gellérthegy úgy benépesedik, hogy így is, úgy is kell oda egy plebánia templom. Ha most nem csináljuk meg 10 év múlva már 20 millió koronán alul nem lehet ott templomot építeni. És ha nem lesz a Gellérthegyen templom, majd az élelmes pesti hatóságok fognak engedélyezni mulatót, kártyabartlangot vagy tudom is én miféle tivornya felszék. A magyar nemzet méltósága, fiaink páratlan hősiessége, a magyar katolicizmus becsülete, a főváros esztetikai és erkölcsi érdeke, de legfőképpen a jó Isten segítségének kézzel fogható megnyilvánulása mind-mind hangosan követelik, hogy a Gellérthegy tetejére építsük a magyar nemzet fogadalmi templomát.

Vagyok kiváló tisztelettel

Dr. Vécsey I. Aurél.
teol. tanár.

Az életből.

Fiatalan kerültem plebániába. Elvem volt mindent megújítani. Rend, pontosság, rubrika stb. . . . mindennapi kenyérem lett. Minden alkalmat felhasználtam predikációban előadni, amit az akkori híres emberek írásban elzengetek . . . és az eredmény? Nem mondom, hogy semmi, de sok nem volt. Jól esett a hízog hang, mely fülemben jutott, örvendtem, hogy többen jártak a nők részéről templomba, jól esett, hogy egy-egy gyónó is akadt. Légváram azonban, melyeket munkálkodásomból fel akartam építeni, a léghen maradtak. Sohase felejttem el egyik jó öreg pap szavait, akinek elpanaszoltam eredménytelen munkálkodásaimat: „Barátom szálljon le a lóról, dobja tűzbe auctoritait, ne a füleknék predikáljon, de a szíveknek. Gyűjtsé maga körül embereit

nulóknak három napra terjedő majálisi szünetet adunk. Iskoláinknak fegyelmi szabályai és törvényei nincsenek.

Az, hogy a szorgalmas előmeneteli tanulók között a tanév végén jutalmakat osszunk ki, nem áll módunkban; alapítványok sem állanak rendelkezésünkre, hogy azok révén szegényebb sorsú növendékeinket támogathassuk. Mindössze csakis 28 növendék részesülhet az intézetünkkel kapcsolatos finevelő-intézetben szerény ellátásban.

A hittani órákat minden felügyelet nélkül, a két tanár látja el, ők végzik az exhortatiót is s ők örködnek a fölött, hogy a növendékek szombatban és vasárnap valási kötelmeiknek pontosan eleget tegyenek. A tanulók vasárnaponként reggeli 8 órakor exhortatióra gyűlnek össze, azután pedig szentmisét hallgatnak. Minden szombatban a növendékek d. u. 3—3½ óráig az intézetben végzik ájtatosságukat s ennek befejeztével litániára mennek. Minden tanuló

és tanítson.“ És hazatérve, elővettem az élet nagy könyvét, amelyhez a Szentírást és káttér csatoltam és megkezdtem a vasár és ünnepnap délutáni katekézist.

Elcinte 20 hívóm volt. A nyolcadik évben templomom zsufolóság megtelt. A gyónószékkel kezdtek megbarátkozni, az Eucharisztiahoz járulni, sőt mindennapra akadt 2—3 áldozó, a hangos imát és népeneket is megszokták. És milyen volt a katekézis? Beharangozás után a padok elé álltam a szentélybe és beszéltem. A káté vonzóbb kérdéseit tárgyaltam, aplikálva az életre. Egy-két az életből merített példával fejeztem be, melyet litánia és áldás követett.

Rövid voltam, legfőképpen 15—20 perc. Igyekeztem érdekessé és közvetlenné tenni. Husz év múlva, ma is így teszem és sohase bántam meg. Nem siettem. Az anyaszentegyháznál ép egy évig beszéltem és e téma alá összevontam mindazt, amit az egyházzal össze tudtam kötni. Érdekes, hogy a kezdetben megjelent 20 hívó aszszony volt és most nem tudom ki képviseli a többséget: nő vagy férfi? A templom körül forgott lassanként a társadalmi élet, mert hiszen a keresztény tanításokból indultak ki a kisszerű társadalmi mozgalmak. Itt intéztem el a szegényügyet, beteg testvéreink támogatását, iskolai kérdéseket. És szívesen vették, mert megszokták. Egyik 20 év előtti hallgatóm ép a minap mesélte, hogy örömmel gondol vissza azokra az egyszerű tanításokra, amelyekből sokat nyert. Templomom sohasem volt üres. Körmeneteim mintaszertűek voltak. Jól ment minden.

Látva az első év végén, hogy a templomból már ki kell indulnom, mert hivatást szorakoztatnom kell, megkezdtem a vallásos estélyeket. Sohase felejttem az elsőket. Kedden este 8 órakor tartottam a plebánia egyik szobájában. 20 felnőtt jelent meg az iskolás növendékeken kívül, kik akkor 30-an voltak. Műsoros estély volt. Iskolások éneke, 2 szavalat, felolvasás: mit akarunk a szt. Antal estélyekkel? Tetszés szerinti adományok. Eredmény? Az estély tetszett, pénzüvedelem 1 kor. 80 fill. És mi lett a kezdetből? A legkedvesebb estélyekké nőit az elvetett mag-

havonként legalább is egyszer a bűnbánat szentségéhez járul és áldozik.

Növendékeink tagjai az Aquaviva Claudius jézuita generalis által 1588-ban alapított Mária-társulatnak. Ujabb időben azonban többen ennek a társulatnak létjogosultságát kétségbe vonják. A társulat élén a grammatika és syntaxis tanára áll. Társulati szabályaink nincsenek s a társulati tagok vagy az officium Defunctorumot végzik, vagy pedig exhortatiót hallgatnak. Havonként a szent patronusokat is rendszerint kijelöljük.

Ezek alázatos előterjesztése után Nagyméltóságod fölszentelt jobbját hódolatlaltjesen csókolva maradok Nagyméltóságodnak

Károlyfehérvár 1776. június 29.

legalázatosabb szolgálja és káplánja
JAKAB ANDRÁS s. k.
finevelő intézeti igazgató és
gimnáziumi tanár.

Egyházmegyénk nem egy számottevőbb tagja szerepelt ezeken és mindig szeretettel gondolt vissza azokra. A plebániából a nagy terembe költöztünk, aho 12—300 személy is elfért. A műsor nem változott csak a szereplők. Szavalás, monolog, (vig, tréfás) gyermek karének. Az előadás (felolvasás) társadalmi kérdések, adó, életbiztosítás stb. . . .

És elértem aztán még egyet, hivatást az estély végén társas összejövetelre ott tartottam s így bármikor összehozhattam enyémét, mert megtalálta mindenki a magáét és evvel még jótékonyságot is gyakoroltam. Évenként 40—50 gyermeket ruháztunk fel.

Ma már máshol vagyok, de ugyanezt gyakorlom és Istenem és emberek előtt nyíltan vallom, hogy nem eredménytelenül.

Kezdetben sok nehézséggel találkoztam. Sokan kérdezték: Meddig tartanak a szt. Antal estélyek? Meddig tart a keresztény tanítás? Honnan vegyünk anyagot és tárgyat a felolvasásokhoz? Majd csak belefásul. Ma 21 éves pap vagyok és sohase akadtam meg, mindentől jól virágzik a vállalat. Ahol iskola van, ott van szereplő, ahol a közönség megkedveli az estélyeket, ott találunk rendezőket is, és ahol jegyző, orvos, tanító van, onnan előadó is kitélik. Ma már kiadom szt. Antal estélyeket 2—3-nak és csak „a placetet“ adom a bemutatott műsorra. Semmi gondom, csak a műsor végén igyekszem a hála jegyében a megjelentek figyelmét felhívni a következő estélyre.

Meg lehet ám szeretetni mindent, csak kitartás legyen.

A keresztény tanításokkal is így voltam. A káté oly bő terennem, hogy nem lehet fennakadás, csak ne legyünk unalmasok, tulkritikusok és ne fitogtassuk okosságunkat. Mert sajnos ebben is tulzása esnek sokan. Nem tudom mennyiben találtam el, de annyit tudok, hogy minden vasárnap délután templomom megteklik hívőkkel, pedig sok más élvezet is kínálkozik.

Kitűnő szer hivatást magunkhoz láncolni: az esti ima. 8 évvel ezelőtt kezdtem, este 7 órakor tartani. Kis litánia, kis lelkiismeret-vizsgálat, ciboriummal áldás, 15 perc az egész. A kezdeményezés sok akadálytal jár. Nem lesz hívő, megszokottá válik stb. . . . És 8 év múlva konstátálom, hogy ez a kis szentségi adoráció kitűnően bevált. A legrosszabb időben, mikor kimenni senki sem vágott el? Azt, hogy a félhomályban lévő templomba Nikodemusok is be-tertek és . . . ami még jobb alapos halacs-ken is akadtak a gyónószékben, mert hiszen ott mindig találtak gyónatót. Tessék megpróbálni, vagy a háborus ájtatosságokat háboru után „esti imára“ átalakítani. A gyakorlat tanítja meg az embereket szentséglátogatásra. És mit szólnak a hívek? Semmit, de szeretik, mert járnak.

Jó és üdvös dolog vasár- és ünnepnapokon a predikáció után a hivatást felhívni, miért ajánlják fel a szt. misét? Kiért, kikért imádkozunk. Pld: a mai szt. misében megakarunk különösen emlékezni hadifoglyainkról . . . halottakról stb. . . . akarunk bűnbánó lelkekért stb. . . . Hasonló eljárással hívjuk fel a délutáni ájtatosság felajánlásra hivatást a keresztény tanítás után.

Kitünően bevált szer ez is, a szt. misét, stb. megkedveltetni. Kérjük a hangos imát, éneket. Mindent megtesznek, csak találjunk el a hangot, kéro hang többet ér, mint az ironia stb. . . .

Kedvessé kell tenni a szertartásokat: hamu, palma stb. . . . szentelést. Szertartás vagy körmenet előtt röviden mondjuk el (de röviden, nem 50–60 perces allocutio!) mi lesz most, hogy lesz, miért lesz, milyen formában lesz a körmenet. hogy akarjuk, mit énekelünk? Emlékszem egyszer főpásztorom előtt hirdtettem ki, hogy körmenet alatt mindenki 60 miatyanokot s üdvözetet mond. A 4-ik oltárnál fülembé sugja egy gyermek „elvégeztem“, mire azt mondtam, még 10-et. És mikor a püspököm kérdezte, hát miért volt ez? Azt válaszoltam, hogy hallgassanak a processio alatt.

És higgyék el bevált mai napig a gyakorlatom. Így lehet eredményt elérni, de lóhátról beszélve soha.

A hadi árvákért.

Megmozdult az egész ország, megértette minden gondolkozó fő, hogy sürgösen és a legnagyobb áldozatkészséggel gondoskodnunk kell a hadiárvákról. Tartozunk ezzel az országunkat, életünket és vagyonunkat védő hőseinknek, tartozik vele mindenünknek, senkisémet vonhatja ki magát.

Az árvák száma napról napra szaporodik, a segítségnek is fokozottabb mértékben és gyorsan kell jönnie, ezt kívánja nemzetünk főnmaradása, jövője.

Nálunk a sepsiszentgyörgyi „Sancta Maria“ leányárvaház szolgálja azt a szent ügyet. Egyesek már megértették a nagy idők szavát. Bélydy Tivadar, Bodola földesura 1000 Koronát adományozott a „Sancta Maria“ leányárvaháznak. Dr. Péterffy Lőrinc szárhegyi plebános szintén 1000 Koronát tett le, amelyet Isten segítségével egy teljes alapítvánnyá szándékozik kiegészíteni. Egy névtelen jötevő pedig boldogult férjének emlékére 2000 Koronát küldött püspök urunknak az árvaház felszerelésére. Az árvák mindennapi imája esd áldást a jötevőkre és az Isten százaszorosán fizeti vissza azt, amit az Ő nevében az árváknak nyújtanak.

De mindez édes kevés a szükséghez képest. Az árvák számát szaporítani kell. Soha sem volt nagyobb szüksége ennek az országnak, ennek a nemzetnek arra, hogy a gyermekeket megmentsük, mint most. Szeretettel kérünk azért mindenkit, hozza meg az ő áldozatát a haza oltárára. Aki többet tehet, adjon többet, aki nem adhat többet adjon kevesebbet, de adjon mindenki, amit adhat és adjon mielőbb, mert régi igazság, hogy kétszer ad, aki hamar ad. A kegyes adományokat készséggel fogadják az árvaház főnöknője.

H I R E K.

— **Püspök Atyánk Bécsből** egy hétre Bajorországba utazott, meglátogatta a regensburgi püspököt, megfordult a szent ferenc-rendi nővérek mallersdorfi anyaházában, tisztelegte III. Lajos bajor királynál, Frühwirth bíboros pro-nuntiusnál és Bellinger bíboros München-Freisingi érseknél, egy-egy napot töltött Metten-ben és Ettalban a bencések vezetése alatt álló kitünő nevelő-intézetekben, Oberstdorfban felkereste ott üdülő unokahugát és Innsbrukon át, hol a Canisiánumban töltött egy napot, érkezett vissza pénteken reggel Bécsbe. Onnan Budapestre készül, s febr. 12-dikén Kolozsvárra érkezik.

— **A nagyszombati görög-keleti metropolita halála.** Metianu János görög-keleti metropolita, febr. 4-én 88 éves korában meghalt.

Életrajzi adatai a következők.

Metianu 1828-ban Brassó megye Zernest községében született; elemi és gimnáziumi tanulmányait Brassóban, a bölcsészeti tanfolyamot Kolozsváron végezte. Innen felvételt a báró Saguna András érsek által újjászervezett nagyszombati papnevelőbe, majd 1850-től 1853-ig a tiz községből álló főrcsvári kerületben főjegyzői állást vállalt. 1853-ban Brassó megye eRozsnyó községében lelkész lett, 1858-ban pedig espereshelyettesi minőségben Zernestre helyeztetett át; 1860-ban főesperes lett. Élénken részt vett az 1860-i zsinatban, az 1861-román konferencián, az 1863-i nemzeti kongresszusban és az 1865-i országgyűlésen. Az 1873, és 1874-i nemzeti választó kongresszusokon mint elnökölő biztos tünt ki. Nemsokára püspökvikáriussá, 1875-ben pedig aradi püspökké választott meg s 1899-ben g. kel. érsekmetropolita lett. A királytól a másodosztályú vaskorona-rendet a Ferenc József-rend nagykeresztjét kapta tevékenységének elismerésül. Metianu mint ember igen rokonszenves egyéniség volt, akinek pártkülömbőség nélkül tisztelték. A metropolitai székben tizenhét évet töltött és ezalatt annyit dolgozott, hogy a legkiválóbb metropoliták között fogják a nevét följegyezni. Az utóbbi időkben sokat betegeskedett, aggkora megakadályozta munkásságában, de azért az utolsó percig személyesen intézte a metropolia ügyeit. Hűséges hiva volt a magyar hazának és törekvése az volt, hogy népének kulturális emelésével minél több és megbízhatóbb polgárt neveljen az országnak. Népe megértette az érsek szándékát és ennek köszönhető, hogy a tulzó agitátorok kevés eredményt értek el.

— **A kolozsvári róm. kath. főgimn. Mária-Kongregációja** pártfogója és a kegyes-tanítórend alapítója kalazanti Szent József tiszteletére febr. hó 6-án d. u. 7:5 órakor ünnepélyt rendezett. A szép programot a finom és biztos kivitelt mellett rendkívül emelte az a tény, hogy a gimnázium igazgatója ennek keretében adta át László József főgimn. VI. o. tanulóknak az ezüst érdemkeresztet, melyet két emberélet mentéséért a király adományozott neki.

— **Jófékonyág.** Rápolthy Ferenc nyújtódi plebános úr annak emlékére, hogy középiskolai tanulmányait ötven évvel eze-

lőtt végezte, a kézdívásárhelyi főgimnázium ifjúsági segítő alapjának 50 kor. alapító tagsági díjat juttatott, hogy ezáltal a szorgalmas és nagytrató, de szegény székely tanulókat, céljaik elérésében elősegítse. Ezért a nagylelkű adományért az intézet nevében nyilvánosság előtt is köszönetet mond a főgimnáziumi igazgatóság.

— **Szabadliceumi előadások Kézdívásárhely.** A Kézdívásárhelyi Pedagógiai Társaság a téli évadban hadi játékonysági célokra az idén is népszerű előadásokat tart. A Társaság az előadásokra megnyerte Király Aladár Háromszék megye alispánját. Antal József járásbíró, Molnár Dénes dr. ügyvédet, Péter János főgimn. igazgatót. Vajna Károly áll. isk. igazgató-tanítót. Király Aladár dec. 26-án tartotta meg előadását rendkívüli hatással. „A magyar népfölkelő“ címmel, Péter János jan. 30-án ment végbe, a többiek sorjában következők fogtak. Az eddig válogatott műsor keretében megtartott előadások a megszabott játékonysági célokra szépen jövedelmeztek.

— **Szent-óra.** A mult vasárnap volt a szent-óra ájtatosság. A szent beszédet Balázs Ferenc prelátnak tartotta Krisztus vérenek világot átalakító és megszentelő erejéről. Az ájtatosságot Soóthy kanonok végezte assistenciával. Az ájtatosság alatt a zárda növendékei több kedves éneket adtak elő.

— **Sepsiszentgyörgyön.** Folyó hó 6-án az ott állomásozó közel 400 bajor katona számára nagy mise és német predikáció volt.

— **Választmányi gyűlés.** Az irodalmi társulat választmánya f. hó 9-én gyűlést tartott, melyen örömmel vette tudomásul a pénztáros kedvező jelentését; március 5-ikén d. e. 11 órára tűzte ki a közgyűlés idejét a következő programmal: 1) Elnöki megnyitó. 2) Pénztárosi jelentés. 3) Számvizsgáló bizottság jelentése. 4) Felolvasás. 5) Főszerkesztő választás. 6) Választmány kiegészítése. 7) Indítványok. Tárgysorozat-tól eltérő indítványok csak akkor tárgyalhatók ha a közgyűlés előtt legalább 24 órával az elnökséghez beküldettek.

— **A fogarasi állami polgári leányiskola** és a vele kapcsolatos női kézimunka tanfolyam f. hó 5-én ifjúsági előadást rendezett. Volt prolog, melodráma, daljáték és egy hazafias alkalmi darab. Mindegyik szám szépen sikerült. Bár a földrengés még most is néha meg-meglátogat, a Transsylvania szálló terme mégis zsúfolásig megtelt. Szerencsére földanyánk addig csöndesen viselkedett. — Az előadás tiszta jövedelme 850 kor., amely legnagyobb részben hadi játékonysági célok alapítványait fogja gyarapítani.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

„Egy millió.“ Petrozsény. Erről a tárgyról már sokat írtunk. Mindenki azt hangoztatja, hogy tenni kell már végre valamit. Hát kezdjünk hozzá. Önök terjesszék a hath. sajtót, szeressenek előfizetőket a lapoknak, a Közművelődésnek is, állítsák fel a könyvestáblákat és rendeljék meg az arra való fizeteket, könyveket. A németek elve Ketteler óta ez: „Abonnieren, inserieren, propagieren“.

Fényképészeti cikkek!
gyári árban kaphatók!

Schäser Ferencz

o könyvkereskedésében Gyulafehérvárt. o

„Előfizetni, hirdetések gyűjteni, lapot terjeszteni”. Ez kell nálunk is. Másokat már hiába nógatunk. Csak annak van eredménye, amit magunk elvégeztünk. Egy beküldött előfizetés többet ér, mint száz vezetőcikk. Különböző jó akaratát köszönjük.

Dr. Péter J. Kézdivásárhely. A szives figyelem mindig jól esik nekünk. Köszönjük a készsége támogatást és kérjük a jövőre is.

Dr. Bilinszky. Hálás köszönet a tudósításért. A jövőben is mindig köszönnettel vesszük, ha nagy elfoglaltsága mellett nekünk is juttat egy-egy pár értesítést.

Horváth Gy. Parajd. Jó lesz. Csak küldje be. Egyelőre nincs remény, hogy közölni fogjuk.

Kovács S. Kolozsvár. Az Ön neve előfizetőink sorában nem szerepel. Mégis örülünk, hogy olvassa lapunkat. A híreket mások is közölni fogjuk — ha idejekorán kapjuk.

Esperes kerületi jelentkezők. Egyelőre csak jegyezzenek fel minden mozgalmat, mely a háború ütötte sebek gyógyítására irányult. Árvák örökbe fogadása, sebesültek gondozása, kórházak felszerelése, jótékony-célú előadások, gyűjtések, hadbavonultak mezei munkájának elvégzése, szegény gyermekek felruházása, adományok a vak katonáknak, a kárpáti falvak felépítésére, a vereskereszt javára, a kath. karitás céljaira, Ottokár hadiárvaház vagy más természetű hadiárvaház létesítésére stb. stb. Mindezeket az adatokat teljes hitelességgel, a személy, a hely, az idő, az összeg pontos megjelölésével és ha lehetséges az adakozó vagy más megbízható tanu aláírásával sziveskedjenek ellátni. Ez utóbbi nem a munkatársak szavahihetőségét akarja ellenőrizni, hanem a háború után felelet lesz azoknak, kik az egyházat fogják támadni, hogy nem teljesítette kötelességét. Az adatok gyűjtésénél a cédula rendszert ajánlom. Erről majd később.

Dr. Temesváry J. Szamosújvár. Örömmel üdvözljük munkatársaink sorában. A cikket köszönjük. Közöljük, de egy kis rövidítéssel.

Több levélre a jövő számban. Kéziratokat vissza nem adunk. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Hirdetmény.

Gyulafehérvár szab. kir. város Tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottsága 1915. év dec. hó 21-én tartott közgyűlésében 461—1915. kgy. sz. alatt jóváhagyta a város képviselőtestületének az építendő postapalota ügyében hozott 78/1914. kgy. sz. határozatát.

Szám: 1003/1916 kig. Gyulafehérvár szab. kir. város képviselőtestülete f. évi jan. hó 17-én tartott rendkívüli közgyűlésében a városi erdőből vásárolt fa vételárával hátralekötés perelhetése ügyében 5/1916. kgy. sz. alatt határozatot hozott.

Ezt azzal tesszük közhírré, hogy a határozat ellen Alsófehérvármegye Alispánjához czimzendő és 15 nap alatt alólírott hatóság-hoz benyújtandó felelbezésnek van helye.

(1901. évi XX. t. cz. 6. szakaszának első bekezdése.)

Gyulafehérvár szab. kir. város tanácsától, 1916 évi január hó 29-ik napján tartott ülésből.

Dr. Roska Miklós
polgármester.

Szám: 1766—1916.
kig.

Hirdetmény.

Gyulafehérvár szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város képviselőtestülete 1916 évi febr. hó 5-én megtartott rendkívüli közgyűlésében 16—1916. kgy. sz. határozatával az egyes szakbizottságokba szükségessé vált bizottsági tagsági helyekre új bizottsági tagokat választott meg.

Továbbá: Ugyanazon közgyűlésen 18—1916. kgy. sz. határozatával Czirlea S. Péter fogyasztási hivatalnok fizetését 1916. év jan. hó 1-től kezdőleg felemelte havi 60 (hatvan) koronával a fogyasztási adó alap terhére.

Ugyancsak ugyanazon közgyűlésen 19—1916 kgy. sz. határozatával Csürös Dezső városi irnok fizetését 1916 év január hó 1-től kezdőleg felemelte havi 30 koronával, szóval Harminc koronával a háztartási alap terhére.

Ezt azzal teszi közhírré, hogy a kihirdetéstől számított 15 nap alatt alólírott hatóság-hoz benyújtható és Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottságához czimzendő felelbezésnek van helye.

(1901. évi XX. tcz. 6. §-ának első bekezdése.)

Gyulafehérvár szab. kir. város tan. 1916 évi febr. hó 8-án.

Dr. Roska Miklós
polgármester.

Megbízható kath. cég!

A pécsi országos kiállításon
arany éremmel kitüntetve.

Ruzsinszky Béla
oltárépítő
PECS, Tábor-utca 4. sz.

Géperőre berendezett műintézetében olcsón készit bemutatót rajzok szerint oltárt, szószékét, padokat stb. Szállit teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szószék aranyozását és szobrok színezését.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesit a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialék, velumok, baldachinok, minisztráns ruhák, zászlók, lőbögök, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzlettem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!
Személyesen is megjelenek.

Hirdetmény.

Gyulafehérvár szab. kir. város Tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottsága 1915. év dec. hó 21-én tartott közgyűlésében 461—1915. kgy. sz. alatt jóváhagyta a város képviselőtestületének az építendő postapalota ügyében hozott 78/1914. kgy. sz. határozatát.

Szám: 1003/1916 kig. Gyulafehérvár szab. kir. város képviselőtestülete f. évi jan. hó 17-én tartott rendkívüli közgyűlésében a városi erdőből vásárolt fa vételárával hátralekötés perelhetése ügyében 5/1916. kgy. sz. alatt határozatot hozott.

Ezt azzal tesszük közhírré, hogy a határozat ellen Alsófehérvármegye Alispánjához czimzendő és 15 nap alatt alólírott hatóság-hoz benyújtandó felelbezésnek van helye.

(1901. évi XX. t. cz. 6. szakaszának első bekezdése.)

Gyulafehérvár szab. kir. város tanácsától, 1916 évi január hó 29-ik napján tartott ülésből.

Dr. Roska Miklós
polgármester.

FLEMMICH A. FIAI

ima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje
WIEN, Alapított 1838. GYÁR:
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstedt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek
minden stilusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

— dus választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árral történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

A szerkesztésért felelős: Péter Antal.

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.